

c1gzs1Ed0mPxNQ_aem_0zytJGyvWhleaRc8FRyUYQ (дата звернення: 25.04.2024).

8. ГО Almadifjak. URL: <https://www.facebook.com/Almadifjak/> (дата звернення: 25.04.2024).

Д'яченко Костянтин Сергійович,

аспірант кафедри соціології і публічного управління,
під науковим керівництвом д-ра держ. упр., професора Круглова В. В.,
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА ТА В УКРАЇНІ

COMPARATIVE ANALYSIS OF LEGAL REGULATION OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN THE REPUBLIC OF POLAND AND IN UKRAINE

У сучасному світі та, зокрема, у сучасній системі державного управління, державно-приватне партнерство (ДПП) виступає ефективним механізмом для розвитку інфраструктури, покращення якості надання суспільних послуг та залучення інвестицій приватного сектору у реалізацію соціально важливих ініціатив. Це питання є особливо актуальним для країн колишнього соціалістичного табору, таких як Україна та Польща, які активно оновлюють економічні та управлінські моделі.

Хоча обидві держави мають схожий історичний досвід, їхні досягнення у сфері ДПП суттєво відрізняються, як і нормативне регулювання, яке еволюціонувало по-різному, що обумовлює потребу в порівняльному аналізі відповідних правових моделей та виявленні кращих практик. Дослідження правових основ та інституційних механізмів ДПП дає змогу виокремити

ключові відмінності між двома підходами та запропонувати шляхи вдосконалення на основі успішних кейсів.

У Польщі ключовими нормативно-правовими актами, що регулюють сферу ДПП, є Закон «Про державно-приватне партнерство» [1], та Закон про концесії на роботи або послуги [2], які гармонізовані з директивами Європейського Союзу, зокрема Директивою 2014/23/EU [3].

Вищевказані законодавчі акти визначають загальні принципи співпраці державного та приватного секторів в рамках ДПП з метою здійснення проекту, заснованого на розподілі завдань і ризиків між державним і приватним партнером.

Також польська модель характеризується наявністю єдиного координаційного органу — Міністерства фондів та регіональної політики (Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju), функціонуванням національного Порталу ДПП [4], широкими повноваженнями органів місцевого самоврядування та активним залученням приватного сектору до реалізації інфраструктурних проектів.

Така система дозволила Польщі реалізувати станом на 2025 рік понад 200 проектів, охоплюючи управління водопостачанням і каналізацією, енергоефективність, спорт і туризм, транспортна інфраструктура, телекомунікації і т.п., що перелічені за зменшенням кількості проектів в кожному з напрямків [4].

В Україні ж основним нормативним актом в сфері ДПП є Закон «Про державно-приватне партнерство» [5]. Хоча законодавство частково наближене до європейських стандартів, його реальна гармонізація залишається слабкою.

За даними центральних та місцевих органів виконавчої влади в Україні станом на 01.01.2025 на умовах ДПП укладено 200 договорів, з яких реалізується 22 договори (9 - концесійних договорів, 6 - договорів про спільну діяльність, 7 - інші договори), 167 договорів не реалізується (114 - не виконується, 53 - розірвані / закінчився термін дії), 11 призупинені у зв'язку зі збройною агресією російської федерації [6].

Відсутність єдиного уповноваженого органу, складність процедур, низький рівень проектної спроможності місцевих громад та брак стандартної документації сьогодні є ключовими бар'єрами до розвитку українського інституту ДПП. Порівняльний аналіз також виявив, що основними перевагами польської моделі є інституційна сталість та наявність єдиного координатора, підтримка муніципалітетів у підготовці проектів, прозорість та доступність інформації та обов'язкова оцінка ефективності та управління ризиками проекту в рамках ДПП.

Натомість в українській моделі спостерігається високий рівень формалізації, але недостатня реалізація на практиці. Потреба у вдосконаленні інституційного середовища та процедурної бази є очевидною.

Саме польська модель державно-приватного партнерства може служити прикладом для України у створенні ефективного нормативно-інституційного середовища ДПП. Серед ключових напрямів удосконалення української моделі варто виокремити створення централізованого органу з питань ДПП, запровадження типових договорів і національного порталу проектів. Важливе значення також матимуть посилення аналітичної, методичної підтримки органів місцевого самоврядування та імплементація процедур оцінки вартості життєвого циклу та ефективності проектів в рамках ДПП.

Незважаючи на наявність базового законодавства у сфері ДПП, правове регулювання в Україні залишається фрагментарним, з обмеженою практичною ефективністю. Відсутність єдиного органу координації, недостатня кількість уніфікованих інструментів реалізації (типових договорів, шаблонів, процедур), а також низький рівень правової і методичної підтримки місцевих ініціатив ускладнюють розвиток стабільного партнерства між державою та приватним сектором.

Наявні прогалини у правозастосовній практиці та недостатня правова визначеність суттєво знижують інвестиційну привабливість ДПП в Україні. Це потребує не лише запозичення кращих європейських практик, зокрема польської моделі, а й проведення глибокої ревізії українського законодавства в

контексті адаптації до реальних потреб публічного управління та розвитку інфраструктури.

Список використаних джерел

1. Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym : Ustawa від 19.12.2008 № Dziennik Ustaw 2009 nr 19 poz. 100 : станом на 14 лют. 2023 р. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20090190100>.

2. Ustawa z dnia 9 stycznia 2009 r. o koncesji na roboty budowlane lub usługi : Ustawa від 09.01.2009 № Dziennik Ustaw 2009 nr 19 poz. 101 : станом на 14 груд. 2016 р. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20090190101>.

3. Директива Європейського Парламенту і Ради про публічні закупівлі та про скасування Директиви 2004/18/ЄС : Директива Європ. Парламенту і Ради від 26.02.2014 № 2014/24/ЄС.

4. Partnerstwo Publiczno-Prywatne. Partnerstwo Publiczno-Prywatne. URL: <https://www.ppp.gov.pl/>.

5. Про державно-приватне партнерство : Закон України від 01.07.2010 № 2404-VI : станом на 26 груд. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text>.

6. Стан здійснення ДПП в Україні | Міністерство економіки України. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9fc90c5e-2f7b-44b2-8bf1-1ffb7ee1be26&title=StanZdiisnenniaDppVUkraini&isSpecial=true>.

Журавель Андрій Васильович,

здобувач другого рівня вищої освіти,
під науковим керівництвом д-ра держ. упр., професора Мороза В. М.,
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна